

ORGANIZACIJA VATROGASTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ U KONTEKSTU IZMJENA ZAKONA O VATROGASTVU

Sokolić, Marijan

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:930637>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-13**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Veleučilište u Karlovcu

Odjel sigurnosti i zaštite

Stručni preddiplomski studij sigurnosti i zaštite

Smjer: Zaštita od požara

Marijan Sokolić

**ORGANIZACIJA VATROGASTVA U
REPUBLICI HRVATSKOJ U
KONTEKSTU IZMJENA ZAKONA O
VATROGASTVU**

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2020.

Karlovac University of Applied Sciences

Safety and Protection Department

Professional undergraduate study of Safety and Protection

Direction : Fire Protection

Marijan Sokolić

**FIRE FIGHTING ORGANIZATION IN
CROATIA IN THE CONTEXT OF
AMENDMENTS TO THE FIRE LAW**

FINAL PAPER

Karlovac, 2020.

Veleučilište u Karlovcu

Odjel sigurnosti i zaštite

Stručni preddiplomski studij sigurnosti i zaštite

Smjer: Zaštita od požara

Marijan Sokolić

**ORGANIZACIJA VATROGASTVA U
REPUBLICI HRVATSKOJ U
KONTEKSTU IZMJENE ZAKONA O
VATROGASTVU**

ZAVRŠNI RAD

Mentor:

dipl.iur. Marin Kundić

Karlovac, 2020.

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
KARLOVAC UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Trg J.J.Strossmayera 9
HR-47000, Karlovac, Croatia
Tel. +385 - (0)47 - 843 – 510
Fax. +385 - (0)47 - 843 – 579

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU

Stručni preddiplomski studij: Sigurnosti I zaštite

Usmjerenje: Zaštita od požara

Karlovac, 2020.

ZADATAK ZAVRŠNOG RADA

Student: Marijan Sokolić

Matični broj: 0416617040

Naslov: Organizacija vatrogastva u Republici Hrvatskoj u kontekstu izmjene Zakona o vatrogastvu

Opis zadatka: Novim Zakonom o vatrogastvu (NN 125/19), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2020., izvršene su izmjene u organizaciji sustava vatrogastva u Republici Hrvatskoj. U završnom radu biti će izvršen sustavni prikaz organizacije i ustroja vatrogasne službe u Republici Hrvatskoj prema Zakonu o vatrogastvu (NN 106/99, 117/01, 36/02, 96/03, 139/04, 174/04, 38/09, 80/10) koji je na snazi bio u razdoblju od 1. siječnja 2000. do 31. prosinca 2019. godine. U okviru rada prikazati će se okolnosti koje su dovele do izmjena navedenog Zakona i donošenja novog Zakona o vatrogastvu (NN 125/19), prijedlozi koji su razmatrani u okviru donošenja novog Zakona, kao i organizacija vatrogastva u Republici Hrvatskoj u kontekstu izmjene Zakona o vatrogastvu.

Zadatak zadan:

Rok predaje rada:

Predviđeni datum obrane:

24.05 2020

06.07 2020

14.07 2020

Mentor:
dipl.iur. Marin Kundić

Predsjednik Ispitnog povjerenstva:
dipl.iur Maja Vidović

PREDGOVOR

Na početku ovog rada htio bih se zahvaliti svojoj obitelji, supruzi i kćerima koje su mi bile velika potpora tijekom cjelokupnog studija, te imale razumijevanja za sva izbivanja od svakodnevnih obveza.

Zahvalio bih se Zapovjedniku i kolegama iz Javne vatrogasne postrojbe Grada Križevaca, koji su mi svojim zalaganjem omogućili nesmetano obavljanje studijskih obveza.

Želio bih se zahvaliti svim profesorima na Veleučilištu u Karlovcu koji su svoje znanje nesebično prenosili na nas studente.

Posebnu zahvalu uputio bih svom mentoru dipl.iur. Marinu Kundiću na stručnoj pomoći tijekom izrade ovog završnog rada.

U ove tri godine bilo je lijepih i teških trenutaka, nova poznanstva i kolege koje sam stekao tijekom studija bili su mi veliko uporište i podrška svih ovih godina. Uvjeren sam da će mi stečeno znanje koje sam stekao na Veleučilištu u Karlovcu koristiti u mom daljnjem radu.

SAŽETAK I KLJUČNE RIJEČI

U ovom radu, nakon uvoda bit će ukratko objašnjen izmijenjeni stari Zakon o vatrogastvu, pri čemu će se posebno istaknuti sporni članci tog Zakona. Također kroz rad ukazat će se neke nelogičnosti u starom Zakonu, a koje su kasnije tijekom primjene bile uzrok mnogih poteškoća u primjeni istog i razlog dopuna Zakona te na kraju dovele do donošenja novog Zakona o vatrogastvu.

Posebno ću obraditi novi Zakon o vatrogastvu. Istaknut ću promijene koje su donijete u novom Zakonu s ciljem unaprjeđenja sustava cjelokupnog vatrogastva, ujedno će se spomenuti i neke nelogičnosti koje u njemu pronalazimo.

KLJUČNE RIJEČI: Vatrogastvo, organizacija vatrogasne službe, Zakon o vatrogastvu, izmjena Zakona o vatrogastvu, novi Zakon o vatrogastvu, prijedlozi i promjene Zakona o vatrogastvu.

SUMMARY AND KEY WORDS

In this paper, after the introduction, the amended old Fire Act will be briefly explained, with special emphasis on the disputed articles of that Act. Also, the paper will point out some illogicalities in the old Act, which later during the implementation were the cause of many difficulties in its application and the reason for amending the Act and eventually led to the creation of the new Fire Act.

I will specifically address the new Fire Act. I will point out the changes that have been made in the new Act with the aim of improving the entire firefighting system and some illogicalities that we find in it will also be mentioned.

KEY WORDS: Firefighting, organization of the fire service, the Firefighting Act, amendments to the Firefighting Act, new Firefighting Act, proposals and changes to the Firefighting Act.

SADRŽAJ	V
ZADATAK ZAVRŠNOG RADA.....	I
PREDGOVOR.....	II
SAŽETAK I KLJUČNE RIJEČI	III
SUMMARY AND KEY WORDS.....	IV
1. UVOD.....	1
1.1.Predmet i cilj rada.....	2
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja.....	2
2. ZAKON O VATROGASTVU “NARODNE NOVINE” 106/99	3
2.1.Sustav vatrogastva u Republici Hrvatskoj.....	3
2.2.Organiziranje vatrogastva temeljem Zakona o vatrogastvu, „Narodne novine“ 106/99.....	3
2.3. Financiranje vatrogastva temeljem Zakona o vatrogastvu („Narodne novine“ 106/99).....	5
3. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SU TEMELJ ZA IZMJENU ZAKONA O VATROGASTVU.....	8
4. USTROJ VATROGASTVA OD 1. SIJEČNJA 2019. DO 1. SIJEČNJA 2020. GODINE	12
5. DONOŠENJE ZAKONA O VATROGASTVU.....	13
6. NACRTI PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA	15
7. ZAKON O VATROGASTVU	17
7.1. Ustrojstvo vatrogastva na državnoj razini.....	17
7.1.1. Ustrojstvo vatrogastva u jedinicama regionalne samouprave.	19
7.1.2. Ustroj vatrogastva u jedinicama lokalne samouprave.....	20
7.1.3. Vatrogasni operativni centar	21

7.2. Vatrogasne postrojbe	21
7.2.1. Javna vatrogasna postrojba.....	22
7.2.2. Dobrovoljna vatrogasna društva	22
7.2.3. Profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu	24
8. PROFESIONALNI I DOBROVOLJNI VATROGASCI	25
9. FINANCIRANJE U VATROGASTVU.....	28
10. PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA	30
11. OBRAZOVANJE U SUSTAVU VATROGASTVA.....	31
12. NADZOR	33
13. ZAPOVJEDNICI I ZAPOVIJEDANJE	34
14. ZAKLJUČAK.....	36
15. LITERATURA	38
POJMOVNIK.....	40

1. UVOD

Do donošenja Zakona o vatrogastvu, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 13. prosinca 2019., na snazi je bio Zakon o vatrogastvu („Narodne novine“ broj 106/99,117/01,36/02-Odluka Ustavnog suda, 96/03,139/04-pročišćeni tekst, 174/04,38/09 i 80/10).

Primjena gore spomenutog Zakona započinje 1. siječnja 2000. Već u samom početku njegove primjene nailazimo na brojne probleme, kako u profesionalnom, tako i u dobrovoljnom vatrogastvu.

Postojećim Zakonom cjelokupno vatrogastvo bilo je u potpunosti razjedinjeno, intervencijske vatrogasne postrojbe bile su u sustavu Državne uprave za zaštitu i spašavanje (početkom primjene ovog zakona bile su ustrojene u sustavu Ministarstva unutarnjih poslova(u daljnjem tekstu MUP), javne vatrogasne postrojbe imale su paralelan sustav nadležnosti od strane Hrvatske vatrogasne zajednice i jedinica lokalnih samouprava kao njihovih osnivača,dok su dobrovoljna vatrogasna društva bila u nadležnosti Hrvatske vatrogasne zajednice. Uz već spomenutu dvojnu nadležnost, javne vatrogasne postrojbe bile su u obvezi postupati po zapovijedi nadležnog (Glavnog i Županijskog) vatrogasnog zapovjednika (obveza upućivanja svojih djelatnika na ispomoć intervencijskim vatrogasnim postrojbama). Takav oblik organiziranja vatrogastva ima za posljedicu paralelni sustav nadležnosti i zapovijedanja.

Financiranje vatrogastva primjenom postojećeg zakona predstavljao je najveći problem. Primjenom starog Zakona o vatrogastvu dolazi do decentralizacije vatrogastva uslijed izlaska vatrogastva iz Ministarstva unutarnjih poslova (dalje u tekstu: MUP). Radi zakonske neusklađenosti izostala je i decentralizacija financijskih sredstava prema jedinicama lokalnih samouprava koje su po tom istom zakonu stavljene u obavezu financirati vatrogastvo na svojem području. Sve to dovodi do brojnih problema u financiranju vatrogastva.

Potrebu promjena i unaprjeđenja sustava susrećemo na brojnim područjima, od sustava školovanja, osposobljavanja i usavršavanja, način zapovijedanja vatrogasnim intervencijama, način uključivanja oružanih i zračnih snaga, naplata troškova vatrogasnih intervencija, itd.

1.1.Predmet i cilj rada

Predmet rada je Zakon o vatrogastvu, neusklađenost starog Zakona s potrebama vatrogastva, sa zakonskim obavezama koje su nametnute subjektima toga Zakona, potrebama promjena postojećeg Zakona radi unaprjeđenja sustava vatrogastva i organiziranja vatrogastva kroz jednu krovnu vatrogasnu organizaciju

Cilj rada je upoznati se s novim Zakonom o vatrogastvu, upoznati se sa svim njegovim promjenama u odnosu na stari Zakon, upoznati se s primjenom novog Zakona na osnivanje, ustroj i djelovanje vatrogasnih postrojbi, iznijeti zaključke o pozitivnim učincima novog Zakona te iznijeti mišljenje o očekivanim promjenama u sustavu vatrogastva temeljem novog Zakona.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja.

Za potrebe izrade ovog Zakona korišteni su materijali "Narodne novine": 106/99 Zakon o vatrogastvu, "Narodne novine": 125/19 Zakon o vatrogastvu, materijali Sindikata Državnih i lokalnih službenika i namještenika, materijali Hrvatske vatrogasne zajednice, Vatrogasnog vjesnika, kao i internetske stranice na kojima se nalaze podaci vezani uz vatrogastvo u Republici Hrvatskoj.

2. ZAKON O VATROGASTVU "NARODNE NOVINE" 106/99

2.1. Sustav vatrogastva u Republici Hrvatskoj

Zakon o vatrogastvu često se mijenjao. Za vrijeme SFRJ vatrogastvo je organizirano kroz Općinske centre za zaštitu od požara, u sklopu kojeg su svi gradovi iznad 16 000 stanovnika bili u obvezi osnovati profesionalnu vatrogasnu postrojbu s minimalno 16 vatrogasaca (po 4 vatrogasaca u jednoj smjeni). Tijekom Domovinskog rata, krajem 1993. godine profesionalno vatrogastvo stavljeno je pod ingerenciju Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske gdje ostaje sve do kraja 1999. godine.

1. siječnja 2000. stupa na snagu Zakon o vatrogastvu na osnovu kojeg se cjelokupno vatrogastvo stavlja u nadležnost jedinica lokalnih i regionalnih samouprava.

2.2. Organiziranje vatrogastva temeljem Zakona o vatrogastvu, „Narodne novine“ 106/99

Sukladno članku 3. ¹ Zakona o vatrogastvu, jedinice lokalne i regionalne samouprave imaju obvezu organiziranja učinkovite vatrogasne službe na svome području, a jedinice lokalne samouprave postaju osnivači javnih vatrogasnih postrojba[1]. Ovim činom vrši se decentralizacija profesionalnog vatrogastva koji jednim dijelom prelazi iz državne razine, MUP-a, u ingerenciju jedinica lokalnih i regionalnih samouprava. Na razini Republike Hrvatske, a s

¹ Članak 3.

Općinsko odnosno gradsko poglavarstvo te poglavarstvo Grada Zagreba i županijsko poglavarstvo ima pravo i obvezu skrbiti o potrebama i interesima građana na svom području za organiziranjem i djelovanjem učinkovite vatrogasne službe.

Općinsko odnosno gradsko poglavarstvo te poglavarstvo Grada Zagreba, radi zadovoljavanja potreba iz stavka 1. ovoga članka, osniva javne vatrogasne postrojbe ili poticanjem osnivanja dobrovoljnih vatrogasnih društava osigurava djelotvornu vatrogasnu službu.

ciljem brzog djelovanja prilikom gašenja većih požara prvenstveno na priobalnom području osnivaju se intervencijske vatrogasne postrojbe koje ostaju u sastavu MUP-a sve do 2005. godine kada prelaze u Državnu upravu za zaštitu i spašavanje.

Dobrovoljna vatrogasna društva i vatrogasne zajednice osnivaju se i djeluju sukladno odredbama zakona koji uređuje osnivanje i djelovanje udruga. Na području jedinice lokalne samouprave može djelovati više dobrovoljnih vatrogasnih društava. Ako na području općine ili grada nema dovoljan broj vatrogasnih postrojbi ili dobrovoljnih vatrogasnih društava sukladno Planu zaštite od požara, čelnik jedinice lokalne samouprave obvezan je poduzeti mjere za osnivanje i opremanje potrebnog broja javnih vatrogasnih postrojbi ili dobrovoljnih vatrogasnih društava na svom području.

Dobrovoljna vatrogasna društva mogu obavljati vatrogasnu djelatnost tek ako imaju vatrogasnu postrojbu od najmanje 10 dobrovoljnih vatrogasaca, koji posjeduju potvrdu o tjelesnoj i duševnoj sposobnosti za obavljanje tih poslova izdanu od strane ovlaštene zdravstvene ustanove, ako društvo posjeduje propisnu opremu i sredstva te pribave suglasnost nadležne vatrogasne zajednice.

Javne vatrogasne postrojbe, dobrovoljna vatrogasna društva, dobrovoljna vatrogasna društva u gospodarstvu i profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu udružuju se u vatrogasnu zajednicu općine, odnosno grada.

Vatrogasne zajednice općina, gradova te područne vatrogasne zajednice udružuju se u vatrogasnu zajednicu županije, odnosno u Vatrogasnu zajednicu Grada Zagreba

Vatrogasne zajednice županija i Grada Zagreba udružuju se u Hrvatsku vatrogasnu zajednicu.

Hrvatska vatrogasna zajednica nastavlja s radom u skladu sa Zakonom o vatrogastvu, promiče interese vatrogastva na teritoriju Republike Hrvatske te predstavlja hrvatsko vatrogastvo u inozemstvu.

Glavni vatrogasni zapovjednik odgovoran je za organiziranost opremljenost i intervencijsku spremnost vatrogastva na teritoriju Republike Hrvatske, izravno zapovijeda intervencijskim vatrogasnim postrojbama, vodi vatrogasne intervencije na području više županija te vodi intervencije u kojima su uključene zračne protupožarne snage.

Glavni vatrogasni zapovjednik i njegov zamjenik zaposlenici su Ministarstva unutarnjih poslova sve do osnivanja Državne uprave za zaštitu i spašavanje (u daljnjem tekstu-DUZS) 2005. godine, kada DUZS preuzima poslove vatrogastva na državnoj razini te ustrojava sektor za vatrogastvo kojim rukovodi načelnik - glavni vatrogasni zapovjednik, koji je i ujedno pomoćnik ravnatelja DUZS-a.

2.3. Financiranje vatrogastva temeljem Zakona o vatrogastvu („Narodne novine“ 106/99)

Jedinice lokalne samouprave u svojem proračunu osiguravaju sredstva za financiranje redovne djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi, djelatnosti dobrovoljnih vatrogasnih društava te vatrogasnih zajednica općina, odnosno gradova.

Članak 58. Zakona o vatrogastvu propisao je da se sredstva za financiranje redovne djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi osiguravaju na postojeći način iz državnog proračuna do 31. prosinca 2004. godine s postupnim smanjenjem od 25% godišnje i to u 2002. smanjenje za 25%, u 2003. smanjenje za 50%, u 2004. smanjenje za 75%, te od 2005. godine financiranje u potpunosti osiguravaju jedinice lokalne samouprave.

30.studenoga 2004. godine Hrvatski sabor donio je Zakon o dopuni Zakona o vatrogastvu, koji se počinje primjenjivati 1. siječnja 2005. godine, temeljem kojeg će Vlada Republike Hrvatske na godišnjoj razini donijeti odluku o minimalnim financijskim standardima za obavljanje redovne djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi, a koje će biti temelj za planiranje pomoći iz državnog proračuna.

Sredstva za financiranje djelatnosti vatrogasnih zajednica županija i Grada Zagreba osiguravaju se u proračunu županije, odnosno Grada Zagreba.

Sredstva za financiranje djelatnosti Hrvatske vatrogasne zajednice osiguravaju se u državnom proračunu

Sredstva za financiranje intervencijskih vatrogasnih postrojbi osiguravaju se u državnom proračunu

Sredstva koja jedinice lokalne samouprave moraju izdvojiti za poslove vatrogastva osiguravaju se iz njihova proračuna temeljem Članka 45² Zakona o vatrogastvu[1] razmjerno visini njihovog proračuna.

Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave može za financiranje redovne djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi i dobrovoljnih vatrogasnih

² Članak 45.

Sredstva iz članka 43. stavka 2. i 3. ovoga Zakona osiguravaju općine, gradovi i županije iz izvornih prihoda proračuna, a najmanje, prema sljedećim mjerilima:

1. općina, grad ili županija s proračunom do 5.000.000,00 kuna izdvaja 5% sredstava iz proračuna, a svakim povećanjem proračunskih sredstava za 1.000.000,00 kuna izdvajanje se smanjuje za 0,1% do 25.000.000,00 kuna ukupne vrijednosti proračuna,

2. općina, grad ili županija s proračunom od 25.000.000,00 kuna izdvaja 3% sredstava iz proračuna, a svakim povećanjem proračunskih sredstava za 2.000.000,00 kuna izdvajanje se smanjuje za 0,1%, do 45.000.000,00 kuna ukupne vrijednosti proračuna,

3. općina, grad i županija s proračunom od 45.000.000,00 kuna izdvaja 2% sredstava iz proračuna, a svakim povećanjem proračunskih sredstava za 10.000.000,00 kuna izdvajanje se smanjuje za 0,1%, s time da smanjenje ne može biti manje od 1% ukupnih proračunskih sredstava, općina, grada ili županije, a Grad Zagreb izdvaja 0,35% iz proračuna Grada Zagreba.

društava uvesti ili povećati komunalnu naknadu, koja mora biti u skladu s Planom zaštite od požara jedinice lokalne samouprave.

Društva za osiguranje sukladno članku 46. Zakona o vatrogastvu izdvajaju sredstva u visini 5% od premije osiguranja od požara te 1% sredstva od naplaćene funkcionalne premije osiguranja od odgovornosti u cestovnom, riječnom, pomorskom, zračnom i željezničkom prometu na području u kojem se nalazi osigurana imovina[1].

Javna poduzeća koja gospodare šumama i šumskim zemljištem dužna su izdvajati 5% sredstava od naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma te ih uplatiti na račune vatrogasnih zajednica jedinica lokalnih samouprava s područja krša sukladno površinama pod šumom.

Javne vatrogasne postrojbe, dobrovoljna vatrogasna društva i vatrogasne zajednice mogu svojom djelatnošću, u skladu sa zakonom, ostvarivati određena sredstva, koja su namjenska i koja se smiju koristiti samo za materijalne troškove, investicijsku izgradnju i nabavu opreme i sredstava za vatrogasne intervencije.

3. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SU TEMELJ ZA IZMJENU ZAKONA O VATROGASTVU

Zakonom o vatrogastvu „Narodne novine“:106/99. vatrogasne postrojbe Ministarstva unutarnjih poslova 1. siječnja 2000. godine prelaze u nadležnost jedinica lokalnih samouprava, odnosno nastavljaju obavljati vatrogasnu djelatnost kao javne ustanove tih jedinica.

U Ministarstvu unutarnjih poslova ostao je samo zapovjedni vrh vatrogasne strukture (Glavni vatrogasni zapovjednik, njegov zamjenik i pomoćnici) i djelatnici intervencijskih vatrogasnih postrojbi.

Početakom 2005. god. započela je s radom Državna uprava za zaštitu i spašavanje (DUZS). Pozicioniranje vatrogastva u Državnu upravu za zaštitu i spašavanje nije rezultiralo željenim rezultatima jer je i dalje dio vatrogastva u tijelima državne uprave, a dio u tijelima regionalne i lokalne samouprave.

Temeljem Zakona o zaštiti i spašavanju, DUZS preuzima poslove vatrogastva, Učilište vatrogastva, te ustrojava Sektor za vatrogastvo.

Sektor za vatrogastvo je ustrojstvena jedinica DUZS-a kojom rukovodi glavni vatrogasni zapovjednik, koji po svojoj funkciji postaje i pomoćnik ravnatelja DUZS-a.

Organiziranje vatrogastva u nadležnosti nekog od tijela državne uprave, tijekom proteklih pokušaja nije rezultiralo željenim rezultatima, te je vatrogastvo uvijek tretirano kao sekundarna grana tog tijela. Takvo stanje samo je produbilo postojeće organizacijske probleme te dovelo do potpuno suprotnog stajališta između profesionalnog i dobrovoljnog vatrogastva.

Sama vatrogasna zajednica organizirana je na dvojnem principu, Hrvatska vatrogasna zajednica organizirana je na državnom nivou dok su vatrogasne zajednice općine, odnosno grada, organizirane na lokalnom nivou, a

vatrogasne zajednice s područja županije organizirane su na regionalnom nivou. Brojni prijedlozi za izmjenu i dopunu zakona o vatrogastvu od strane Hrvatske vatrogasne zajednice i od Udruge profesionalnih vatrogasaca često su bili u suprotnosti, no obje strane su složne da je osnovni problem nepostojanje jednog tijela koje bi obuhvaćalo cjelokupno vatrogastvo te brinulo o njegovom razvoju i unapređenju.

Kontinuirani razvoj tehnologije, tehnoloških procesa te uvođenje novih materijala u samom procesu proizvodnje, potrebno je pratiti unapređenjem vatrogastva, a posebno obrazovanjem vatrogasaca na svim razinama stručne spreme, posebno u visokoškolskom kadru. Valja napomenuti da u Republici Hrvatskoj ne postoji visokoškolska ustanova za profiliranje isključivo vatrogasnog kadra, dok je na nivou srednje stručne spreme moguća samo prekvalifikacija za zvanje „vatrogasac“, odnosno „vatrogasni tehničar“.

Pored gore spomenute problematike, financiranje vatrogastva, na osnovi postojećeg zakona o vatrogastvu, ispostavilo se kao potpuno neusklađeno s mogućnostima jedinica lokalnih samouprava. Sukladno članku 43. staroga Zakona sredstva za financiranje redovne djelatnosti dobrovoljnih vatrogasnih društava i vatrogasnih zajednica osiguravaju se u proračunu njihovih jedinica lokalnih i područnih samouprava prema mjerilima članka 45. Zakona.

Sredstva za financiranje profesionalnog vatrogastva dijelom je iz državnog proračuna, a dijelom iz proračuna jedinica lokalnih samouprava. U početku primjene ovog Zakona sredstva za financiranje redovne djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi, sukladno članku 58., osiguravaju se u državnom proračunu do 31. prosinca 2004. godine s postupnim smanjenjem od 25% godišnje. U 2002. godini smanjenje iznosa iz državnog proračuna iznosi 25%, u 2003. godini smanjenje iznosi 50%, u 2004. smanjenje iznosi 75% dok se financiranje od 2015. godine u potpunosti osigurava iz proračuna jedinice lokalne samouprave.

Prihode za financiranje decentraliziranih funkcija javnih vatrogasnih postrojbi jedinice lokalne samouprave ostvaruju iz dodatnog udjela u porezu na dohodak po stopi od 1,0 %

Već prvim opterećenjem proračuna jedinica lokalnih samouprava s obvezom financiranja javnih vatrogasnih postrojbi, prvenstveno u manjim sredinama nailazimo na nemogućnost osiguranja potrebnih financijskih sredstava. Radi osiguranja funkcioniranja redovne djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi Hrvatski sabor na sjednici 30. studenog 2004. godine donosi Odluku o proglašenju zakona o dopuni zakona o vatrogastvu te dodaje članak 58.a, s kojim se Vlada Republike Hrvatske obvezuje za donošenje minimalnih financijskih standarda na godišnjoj razini.

Minimalni financijski standardi osiguravaju se u državnom proračunu i 2005. godine iznose 264. 257, 340 kuna, slijedi rast sredstava koja 2006. godine iznose 277. 984, 962 kuna, 2007. godine iznose 299. 908, 045 kuna, 2008. godine iznose 323. 975, 668 kuna, a rekordan iznos sredstava izdvaja se 2009. godine 342. 733, 859 kuna. Sljedeće tri godine bilježimo pad minimalnih financijskih sredstava, 2010. godine iznose 334. 673, 351 kuna, 2011. godine iznose 330. 930, 628 kuna, 2012. godine iznose 318. 355, 264 kuna. Iznos od 302. 815, 642 kuna isti je sljedećih pet godina, od 2013. godine do 2017. nakon čega slijedi ponovni rast te 2018. godine iznosi 314. 928, 207 kuna, 2019. godine iznosi 321. 226, 450 kuna [6] i na kraju za 2020. godinu iznosi 341. 484, 390 kn [7].

Iznos minimalnih financijskih sredstava za obavljanje redovne djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi nije pratio broj javnih vatrogasnih postrojbi. Do 2004. godine osnovano je 56 javnih vatrogasnih postrojbi te taj broj postupno raste do 2018. godine. Iste godine javlja se nagli rast novo osnovanih javnih vatrogasnih postrojbi, 2019. godine taj broj raste do 70 [6], a 2020. godine do 76 javnih vatrogasnih postrojbi [7].

Razlog povećanja broja javnih vatrogasnih postrojbi leži u činjenici da svaki gradonačelnik ili općinski načelnik ima istu odgovornost za organiziranjem

i djelovanjem učinkovite vatrogasne službe na svom području bez obzira da li jedinice lokalne samouprave imaju osnovanu javnu vatrogasnu postrojbu ili vatrogasnu djelatnost provode putem dobrovoljnih vatrogasnih organizacija.

Jedinice lokalne samouprave koje imaju osnovanu javnu vatrogasnu postrojbu veći dio sredstava za financiranje njezine djelatnosti namiruju iz državnog proračuna, poglavito u sredinama s manjim proračunom, čak preko 90%. Osnivanjem javnih vatrogasnih postrojbi podižu stupanj zaštite od požara na višu razinu, odgovornost čelnika tijela jedinica lokalnih samouprava „spušta“ se na razinu Zapovjednika javnih vatrogasnih postrojbi, koji se nerijetko postavljaju i za zapovjednike vatrogasnih zajednica lokalnih samouprava, a proračun gradova, odnosno općina, podmiruje zakonski propisan minimum.

Na osnovu temeljite analize financiranja cjelokupnog vatrogastva uočeno je da 428 jedinica lokalnih samouprava izdvaja više od zakonom propisanog iznosa, no usprkos toj činjenici sredstva nisu zadovoljavala potrebe, pogotovo u manjim sredinama [11].

4. USTROJ VATROGASTVA OD 1. SIJEČNJA 2019. DO 1. SIJEČNJA 2020. GODINE

Na sjednici Vlade Republike Hrvatske održane 6. prosinca 2018. godine u Karlovcu usvojen je Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave, s konačnim prijedlogom Zakona te je po usvajanju upućen na hitni postupak donošenja zakona u Hrvatski sabor. Već 14. prosinca 2018. Hrvatski sabor usvaja Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave, s konačnim prijedlogom Zakona, stupio je na snagu 1. siječnja 2019. godine. Osim odredbi o ustrojavanju Hrvatske vatrogasne zajednice kao središnjeg državnog ureda koji se ustrojava od 1. siječnja 2020, određeno je da u prijelaznom periodu poslove vatrogastva provodi Hrvatska vatrogasna zajednica osnovana na temelju dosadašnjih zakona o vatrogastvu. Stupanjem na snagu ovog Zakona Hrvatska vatrogasna zajednica preuzima poslove vatrogastva iz djelokruga Državne uprave za zaštitu i spašavanje dok glavni vatrogasni zapovjednik zadržava sve dosadašnje ovlasti i odgovornosti.

Vlada Republike Hrvatske imenuje glavnog vatrogasnog zapovjednika, na prijedlog ministra unutarnjih poslova, uz suglasnost Hrvatske vatrogasne zajednice. Glavni vatrogasni zapovjednik imenuje se na period do početka rada središnjeg državnog ureda, odnosno najkasnije do 1. siječnja 2020. godine.

Zakon obvezuje Ministarstvo unutarnjih poslova i Hrvatsku vatrogasnu zajednicu da u roku od 15 dana sklope sporazum te utvrde broj službenika i namještenika koje će preuzeti Hrvatska vatrogasna zajednica, a koji će ostati u Ministarstvu unutarnjih poslova, koji su danom stupanja na snagu ovog Zakona zatečeni na obavljanju poslova iz djelokruga Državne uprave za zaštitu i spašavanje.

5. DONOŠENJE ZAKONA O VATROGASTVU

Prema članku 23. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave, određeno je da će Hrvatska vatrogasna zajednica obavljati preuzete poslove vatrogastva sukladno navedenom Zakonu, do donošenja posebnog zakona kojim će se cjelovito urediti vatrogasna djelatnost kao djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku, a najdulje godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Donošenju Zakona o vatrogastvu prethodili su brojni Prijedlozi Zakona od strane Hrvatske vatrogasne zajednice, Udruge profesionalnih vatrogasaca Republike Hrvatske, svoje prijedloge iznosili su i Sindikat državnih i lokalnih službenika i namještenika u sklopu kojeg djeluje sektor za vatrogastvo, Ministarstvo unutarnjih poslova, vatrogasne zajednice lokalne i regionalne samouprave, zainteresiranih tijela državne uprave, Udruge gradova Republike Hrvatske i socijalnih partnera.

Po zaprimljenim prijedlozima uslijedilo je iscrpno usuglašavanje gore spomenutih subjekata te izradi Prijedloga zakona, nakon čega je proveden postupak savjetovanja sa zainteresiranom javnošću na portalu e-Savjetovanje. Najaktivniji u iznošenju prijedloga bili su Udruga profesionalnih vatrogasaca Republike Hrvatske, čija se većina prijedloga i prihvatila, vrlo aktivni su i Javna vatrogasna postrojba Rijeka, Vatrogasna zajednica Karlovačke županije, Predsjednik vatrogasne zajednice Međimurske zajednice, javna vatrogasna postrojba grada Splita i sindikat vatrogasaca Rijeka te brojni drugi koji su iznijeli prijedloge za promjenu 119 članaka od kojih je 80 prijedloga uzeto u razmatranje dok je čak 60 prijedloga prihvaćeno te će se na osnovu njih ispraviti odredbe prijedloga zakona. Kao najspornije točke javne rasprave izazvali su članci: članak 51. Zakona (uvjeti za obavljanje poslova vatrogasca, zapošljavanje profesionalnih vatrogasaca te vatrogasci s posebnim ovlastima i odgovornostima), članak 2. Zakona (pojašnjenje pojedinih pojmova), članak 5. zakona (glavni vatrogasni zapovjednik), članak 20. Zakona (Predsjednik i Predsjedništvo vatrogasne zajednice županije), članak 34 Zakona (imenovanje za zapovjednika javne vatrogasne postrojbe), članak 76. Zakona (plaća

vatrogasaca),članak 96. Zakona (naknade dobrovoljnim vatrogascima na vatrogasnim intervencijama), članak 114.Zakona (plaćanje pristojbi), članak 118 i 119 Zakona (odnose se na prekršajne odredbe).

Po zaprimljenim mišljenjima svih zainteresiranih strana Vlada Republike Hrvatske na 193. sjednici održanoj 26. studenog 2019. godine usvojila je Nacrt prijedloga zakona o vatrogastvu s Nacrtom konačnog prijedloga zakona, koji je kao takav upućen u Hrvatski sabor na glasanje.

13. prosinca 2019. godine Hrvatski sabor donio je Odluku o proglašenju Zakona o vatrogastvu. Ovaj Zakon objavljen je u „Narodnim novinama“ 20. prosinca 2019., a stupio je na snagu 1.siječnja 2020. godine.

6. NACRTI PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA

Do usvajanja nacrtu prijedloga zakona o vatrogastvu koji je kao takav upućen u Hrvatski sabor na glasanje prethodili su konkretni prijedlozi nacrtu od strane Hrvatske vatrogasne zajednice, Udruge profesionalnih vatrogasaca [13] te od Državne uprave za zaštitu i spašavanje [15]. U samom početku nastojanja promjena zakona prijedlozi zakona zainteresiranih strana uvelike su se razlikovali posebno stavovi Udruge profesionalnih vatrogasaca i Hrvatske vatrogasne zajednice.

Prijedlozi koji su upućeni od strane Sindikata državnih i lokalnih službenika i namještenika Republike Hrvatske odnose se prvenstveno na reguliranje plaća profesionalnih vatrogasaca i na rješavanje problematike financiranja profesionalnog vatrogastva. Hrvatska vatrogasna zajednica i MUP rade na donošenju zajedničkog prijedloga zakona. Cjelokupni novi Zakon o vatrogastvu (dalje u tekstu: ZOV 125/19) koncipiran je na temelju tog prijedloga s uvažavanjem velikog broja prijedloga pristiglih od strane Udruge profesionalnih vatrogasaca Republike Hrvatske. Prijedlozi Hrvatske vatrogasne zajednice usmjereni su uređenju sustava vatrogastva u jedinstvenu organizaciju, na način ustrojavanja vatrogasnih organizacija na državnoj, područnoj i lokalnoj razini. Iz potpuno nejasnih razloga izmijenjen je uvjet da zapovjednici vatrogasnih zajednica i vatrogasnih postrojbi i cjelokupni zapovjedni kadar koji profesionalno obavlja vatrogasnu djelatnost moraju biti inženjeri zaštite od požara (Zakon o vatrogastvu „Narodne novine“ 106/99 članak 21.). Novim zakonom ne uvjetuje se da poslove zapovjednika obnašaju stručno obrazovani vatrogasni kadar, već se uvjetuje samo viša ili visoka stručna sprema bez naglaska na vatrogasni smjer (Zakon o vatrogastvu „Narodne novine“ 125/119 članak 51.).

Hrvatska vatrogasna zajednica iznijela je svoje prijedloge koje se odnose na financiranje vatrogastva [12], prijedlog zbrinjavanja vatrogasaca koji iz zdravstvenih razloga ne ispunjavaju uvjete potrebne za obnašanje poslova vatrogasaca, prijedlozi o ostvarivanju prava iz mirovinskog osiguranja koje se

razlikuju u odnosu na prijedlog zakona koji je iznijela Udruga profesionalnih vatrogasaca Republike Hrvatske. Udruga profesionalnih vatrogasaca Republike Hrvatske posebno se posvetila i inzistirala na reguliranju radno pravnog statusa profesionalnih vatrogasaca i na uređenju odnosa kod vatrogasnih intervencija. Prijedlog Udruge da se zakonskim putem riješi problem viška sati, koji nastaje kumulativno na godišnjoj razini uslijed rada u turnusima, s dodatkom od 13% na plaću, nije naišao na razumijevanje te isti nije uvršten u zakon, kao i nastojanje za ostvarivanjem prava na staž s uvećanim trajanjem od 15 – 18 mjeseci ovisno o uvjetima rada, dok je većina ostalih prijedloga udruge uzeta u obzir i uvrštena u Prijedlog zakona koji je predan Hrvatskom Saboru na usvajanje.

Udruga profesionalnih vatrogasaca u svojem prijedlogu nastoji definirati uvjete odlaska u mirovinu i prava na isplatu otpremnine kod odlaska u mirovinu, prava profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasaca u slučaju stradavanja na vatrogasnoj intervenciji, te prava njihovih obitelji, izjednačivši time prava profesionalnih vatrogasaca s pravima iz mirovinskog sustava policijskih službenika. Prijedlog udruge za upućivanjem nadležnih vatrogasnih postrojbi na intervenciju od strane operativnog centra najbliže i najsposobnije vatrogasne postrojbe koja može sanirati nastali događaj, nije usvojen već na intervenciju izlazi postrojba sukladno vatrogasnom planu. Jedna od bitnih točaka kojom udruga nastoji urediti sustav vatrogastva kako na lokalnoj tako i na državnoj razini, je klasifikacija radnih mjesta u vatrogastvu[11].

Novi zakon o vatrogastvu donijet je iz potrebe unapređenja sustava vatrogastva, rješavanja pitanja financiranja i reguliranja prava obveza i odgovornosti u cjelokupnom sustavu zaštite od požara. Iako su prijedlozi iznijeti od zainteresiranih strana često bili u suprotnosti, međusobnim kompromisom donijet je vrlo kvalitetan zakon.

7. ZAKON O VATROGASTVU

Hrvatski Sabor je na sjednici održanoj 13. prosinca 2019. donio Odluku o proglašenju Zakona o vatrogastvu isti je objavljen 20. prosinca 2019. u „Narodnim novinama“ broj 125/19. i stupio je na snagu 1. siječnja 2020.

7.1. Ustrojstvo vatrogastva na državnoj razini

Danom stupanja na snagu Zakona o vatrogastvu, Hrvatska vatrogasna zajednica postala je Središnji državni ured nadležan za vatrogastvo, kojem je na čelu glavni vatrogasni zapovjednik. Hrvatska vatrogasna zajednica ustrojena je na državnoj razini, proračunski je korisnik državnog proračuna, a svoje aktivnosti provodi sukladno članku 4. stavak 5. Zakona o vatrogastvu. Hrvatska vatrogasna zajednica ima nadležnost nad vatrogasnim zajednicama županija, odnosno vatrogasnom zajednicom Grada Zagreba. Vlada Republike Hrvatske uredbom o unutarnjem ustroju Hrvatske vatrogasne zajednice utvrdit će državne službenike s posebnim položajem zaduženim za zračne snage, operativu, logistiku, priobalje i kontinent.

Glavni vatrogasni zapovjednik je čelnik Hrvatske vatrogasne zajednice, a imenuje ga Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog predsjednika Vlade Republike Hrvatske. Glavni vatrogasni zapovjednik odgovoran je za intervencijsku spremnost, opremljenost, organiziranost i osposobljenost vatrogasnih postrojbi, može zapovjediti svakoj vatrogasnoj postrojbi da intervenira uslijed izvanrednog događaja na teritoriju Republike Hrvatske i zatražiti pomoć Oružanih snaga Republike Hrvatske. Prava, obveze i odgovornosti glavnog vatrogasnog zapovjednika propisane su u članku 5. Zakona o vatrogastvu.

Predsjedništvo Hrvatske vatrogasne zajednice savjetodavno je tijelo, koje čine predsjednici vatrogasnih zajednica županija i vatrogasne zajednice Grada Zagreba, daje mišljenje glavnom vatrogasnom zapovjedniku na:

- godišnji plan rada
- prijedlog financijskog plana
- projekciju plana rada i financijskog plana za iduće dvije godine
- financijsko izvješće.

Predsjedništvo Hrvatske vatrogasne zajednice ima predsjednika koji je ujedno i predsjednik Nacionalnog odbora za preventivnu zaštitu i gašenje požara

Vatrogasni stožer Hrvatske vatrogasne zajednice je strukovno savjetodavno tijelo, koje čine glavni vatrogasni zapovjednik, njegov zamjenik, županijski vatrogasni zapovjednici te vatrogasni zapovjednik Grada Zagreba, provodi aktivnosti propisane u članku 7. Stavak 3. ZOV 125/19.

Vatrogasno zapovjedništvo Hrvatske vatrogasne zajednice je operativno tijelo za praćenje stanja, zapovijedanje vatrogasnim snagama i koordinaciju uporabe drugih snaga, ima stalni i povremeni sastav, a zapovijeda na vatrogasnim intervencijama kada zapovijedanje preuzima glavni vatrogasni zapovjednik.

. Promjene temeljem ovog zakona Nacionalni odbor za preventivnu zaštitu i gašenje požara ima samo u organizacijskom smislu. Nacionalni odbor i dalje ima devet članova, od kojih je pet predsjednika koordinacija vatrogasnih zajednica županija, odnosno vatrogasne zajednice Grada Zagreba, predsjednik predsjedništva Hrvatske vatrogasne zajednice, kao predsjednik ovog tijela te po jedan predstavnik Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva poljoprivrede i Ministarstva obrane. Nacionalni odbor prati stanje zaštite od požara, organiziranost, opremljenost i osposobljenost vatrogastva, provodi organizaciju vatrogasnih natjecanja, skrbi o unapređenju zaštite o požara, ustroju i strukovnom napretku vatrogastva Republike Hrvatske, surađuje s Međunarodnim tehničkim odborom za preventivu zaštitu i gašenje požara (CTIF) te donosi poslovnik kojim se uređuje način rada.

7.1.1. Ustrojstvo vatrogastva u jedinicama regionalne samouprave.

Vatrogasna zajednica županije, odnosno Grada Zagreba, nadležno je tijelo za vatrogastvo, koje sukladno djelokrugu i nadležnosti propisane u čl. 17.st. 3. ovog Zakona, odgovara županu, odnosno gradonačelniku Grada Zagreba. U vatrogasnu zajednicu županije udružuju se vatrogasne zajednice gradova, područja, odnosno općina s područja županije.

Županijskog vatrogasnog zapovjednika na prijedlog predsjedništva vatrogasne zajednice županije uz suglasnost glavnog vatrogasnog zapovjednika imenuje župan na pet godina. Sukladno uvjetima propisanim ZOV 125/19³, vatrogasnog zapovjednika Grada Zagreba imenuje gradonačelnik Grada Zagreba, na mandat od pet godina

Županijski vatrogasni zapovjednik zaposlenik je vatrogasne zajednice županije, a zapovjednik vatrogasne zajednice Grada Zagreba je zapovjednik javne vatrogasne postrojbe Grada Zagreba čiji je i zaposlenik. Županijski vatrogasni zapovjednik ima jednog zamjenika kojeg imenuje sam županijski zapovjednik⁴.

Uz zapovjednika, vatrogasna zajednica ima skupštinu kao najviše tijelo upravljanja, ima zapovjedništvo kao operativno tijelo na čelu kojeg je županijski vatrogasni zapovjednik čiji su članovi vatrogasni zapovjednici zajednica gradova, odnosno općina i zapovjednici javnih vatrogasnih postrojbi, ima Predsjednika, Predsjedništvo vatrogasne zajednice županije i Upravni odbor vatrogasne zajednice Grada Zagreba. Detaljniji opis navedenih funkcija, način kandidature i odabir budućih zapovjednika naveden je u ZOV 125/19⁵.

³ Zakon o vatrogastvu („Narodne novine“ 125/19, čl.19. st.2)

⁴ Zakon o vatrogastvu („Narodne novine“ 125/19, čl.19. st. 4-6)

⁵ Zakon o vatrogastvu („Narodne novine“ 125/19, čl.20.)

7.1.2. Ustroj vatrogastva u jedinicama lokalne samouprave

Vatrogasne zajednice grada, područja, odnosno općine, nadležna su tijela za vatrogastvo na području lokalne samouprave. Osnivaju se u jedinicama lokalne samouprave gdje postoje dvije ili više članica vatrogasnih zajednica. Članice vatrogasne zajednice grada, područja odnosno općine su dobrovoljna vatrogasna društva, javne vatrogasne postrojbe, profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu i dobrovoljna vatrogasna društva u gospodarstvu s područja grada ili općine.

Vatrogasna zajednica grada, područja odnosno općine ima skupštinu, kao najviše tijelo upravljanja koja donosi statut. Također, ima gradskog, područnog, odnosno općinskog vatrogasnog zapovjednika, predsjednika, predsjedništvo i zapovjedništvo vatrogasne zajednice. Navedene zapovjednike imenuje čelnik jedinice lokalne samouprave na mandat od pet godina uz suglasnost županijskog vatrogasnog zapovjednika⁶.

U jedinicama lokalne samouprave gdje je osnovana javna vatrogasna postrojba, zapovjednik te postrojbe ujedno je i zapovjednik vatrogasne zajednice grada, područja odnosno općine, osim ako to nije drugačije određeno statutom vatrogasne zajednice.

Djelokrug rada vatrogasnog zapovjednika jedinice lokalne samouprave veoma je širok, organizira vatrogastvo na području jedinice lokalne samouprave, odgovoran je za organiziranost i opremljenost vatrogastva na području jedinice lokalne samouprave podnosi izvješća sudjeluje i zapovijeda u vatrogasnim intervencijama, vodi stručni nazor i obavlja brojne operativne i stručne poslove⁷.

⁶ Zakon o vatrogastvu („Narodne novine“ 125/19, čl.26. st.1)

⁷ Zakon o vatrogastvu („Narodne novine“ 125/19, čl.26.st. 6)

Vatrogasnom zajednicom grada, područja odnosno općine upravlja predsjedništvo kojeg čine predsjednici dobrovoljnih vatrogasnih društava, predstavnik vatrogasnih postrojbi u gospodarstvu te zapovjednici javnih vatrogasnih postrojbi. Predsjedništvo daje prijedloge i obavlja poslove sukladno članku 27. stavak 4. ZOV 125/19.

7.1.3. Vatrogasni operativni centar

Vatrogasni operativni centar koji u svome radu koristi broj 193 može ustrojiti vatrogasna zajednica grada, područja odnosno općine sukladno članku 28. ZOV 125/19.

Dok vatrogasni operativni centar vatrogasne zajednice županije i Grada Zagreba osnuje se sukladno članku 21. ZOV 125/19.

7.2. Vatrogasne postrojbe

Vatrogasne postrojbe koje temeljem Zakona o vatrogastvu obavljaju vatrogasnu djelatnost sukladno članku 30⁸. ZOV 125/19. su:

- javna vatrogasna postrojba
- postrojba dobrovoljnog vatrogasnog društva
- profesionalna vatrogasna postrojba u gospodarstvu
- postrojba dobrovoljnog vatrogasnog društva u gospodarstvu
- vatrogasna postrojba vatrogasne zajednice županije odnosno Grada Zagreba
- intervencijska vatrogasna postrojba

⁸ Zakon o vatrogastvu („Narodne novine“ 125/19, čl.30)

7.2.1. Javna vatrogasna postrojba

Osnivanje javne vatrogasne postrojbe vrši se sukladno članku 31. ZOV 125/19., na temelju toga članka jedinica lokalne samouprave osniva javnu vatrogasnu postrojbom sukladno vatrogasnom planu grada, područja odnosno općine, uz suglasnost glavnog vatrogasnog zapovjednika, kao nadležno tijelo za provedbu vatrogasne djelatnosti na svom području.

Javnom vatrogasnom postrojbom upravlja vatrogasno vijeće, čiji se članovi biraju na mandat od pet godina. Broj i sastav članova vatrogasnog vijeća propisan je člankom 32. ZOV 125/19.

Rad javne vatrogasne postrojbe predstavlja, zastupa, organizira i vodi zapovjednik javne vatrogasne postrojbe, koji je odgovoran za zakonitost, operativnost i stručnost u radu javne vatrogasne postrojbe.

Imenovanje zapovjednika i zamjenika zapovjednika javne vatrogasne postrojbe na mandat od pet godina na temelju javnog natječaja regulirano je člankom 34.⁹ ZOV 125/19. Valja istaknuti da je istim člankom po prvi puta imenovanje zamjenika i pomoćnika zapovjednika javne vatrogasne postrojbe u nadležnosti samog zapovjednika.

7.2.2. Dobrovoljna vatrogasna društva

Dobrovoljno vatrogasno društvo osniva se i djeluje sukladno odredbama zakona koji uređuje osnivanje i djelovanje udruga¹⁰. Dobrovoljno vatrogasno društvo s pripadajućom vatrogasnom postrojbom, nadležno je tijelo za vatrogastvo, sukladno vatrogasnom planu grada, odnosno općine.

⁹ Zakon o vatrogastvu („Narodne novine“ 125/19, čl.34)

¹⁰ Zakon o udrugama „Narodne novine“ 74/14, Zakon o izmjeni Zakona o udrugama „Narodne novine“ 70/17, Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o udrugama „Narodne novine“ 98/19

Osnivanje, djelovanje i tijela dobrovoljnog vatrogasnog društva sastavnice su članka 36. ZOV 125/19¹¹.

Unutar dobrovoljnog vatrogasnog društva, kao operativna snaga djeluje vatrogasna postrojba koja obavlja vatrogasnu djelatnost na području koje joj je dodijeljeno sukladno vatrogasnom planu grada, odnosno općine.

Postrojbe dobrovoljnog vatrogasnog društva mogu biti, središnja vatrogasna postrojba, s određenim područjem odgovornosti i vatrogasna postrojba društva s određenim područjem djelovanja.

Glavni vatrogasni zapovjednik pravilnikom propisuje kriterije za određivanje područja djelovanja i područja odgovornosti, koja se dodjeljuju sukladno vatrogasnom planu grada ili općine, za pojedinu kategoriju postrojbe dobrovoljnog vatrogasnog društva.

Skupština kao najviše tijelo upravljanja dobrovoljnog vatrogasnog društva, sukladno članku 37. ZOV 125/19¹² donosi statut uz suglasnost vatrogasne zajednice grada, odnosno općine.

Vatrogasnom postrojbom dobrovoljnog vatrogasnog društva zapovijeda zapovjednik koji ima zamjenika, a postrojba djeluje sukladno članku 38. ZOV 125/19.¹³ Ostala tijela dobrovoljnog vatrogasnog društva su zapovjedništvo, upravni odbor te predsjednik dobrovoljnog vatrogasnog društva, koji je po svojoj funkciji i predsjednik skupštine i predsjednik upravnog odbora. Sva tijela dobrovoljnog vatrogasnog društva birani su na mandat od pet godina.

¹¹ Zakon o vatrogastvu („Narodne novine“ 125/19, čl.36)

¹² Zakon o vatrogastvu („Narodne novine“ 125/19, čl.37)

¹³ Zakon o vatrogastvu („Narodne novine“ 125/19, čl.38)

7.2.3. Profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu

Pravne osobe vlasnici, odnosno korisnici građevina, građevinskih dijelova i drugih nekretnina te prostora koji su temeljem Zakona o zaštiti od požara i Pravilnika o razvrstavanju građevina i građevinskih dijelova i prostora [17], razvrstani u prvu kategoriju ugroženosti od požara, obvezni su osnovati profesionalnu vatrogasnu postrojbu u gospodarstvu. Osnivanje profesionalne vatrogasne postrojbe u vatrogastvu vrši se na osnovu članka 43. ZOV 125/19¹⁴, a suglasnost o osnivanju dalje glavni vatrogasni zapovjednik. Broj vatrogasaca u profesionalnoj vatrogasnoj postrojbi u gospodarstvu razvrstanu u prvu kategoriju ugroženosti određuje se temeljem Pravilnika o razvrstavanju građevina, građevinskih dijelova i prostora u kategorije ugroženosti od požara.

Pravne osobe razvrstane u drugu kategoriju ugroženosti od požara koje svoju djelatnost obavljaju kontinuirano 24 sata za zaštitu javnih cesta i tunela obvezni su osnovati profesionalnu vatrogasnu postrojbu u gospodarstvu, a broj vatrogasaca u smjeni određuje se na temelju procjene ugroženosti i tehnoloških eksplozija.

Pravne osobe razvrstane u prvu ili drugu kategoriju ugroženosti od požara umjesto osnivanja vatrogasne postrojbe, mogu sklopiti ugovor o obavljanju vatrogasne djelatnosti s dobrovoljnim vatrogasnim društvom, javnom vatrogasnom postrojbom ili drugom profesionalnom vatrogasnom postrojbom u gospodarstvu čije je područje djelovanja na teritoriju gdje se nalaze objekti pravne osobe. Suglasnost na osnivanje profesionalnih postrojbi u gospodarstvu daje glavni vatrogasni zapovjednik. Profesionalni vatrogasci moraju biti zaposlenici pravne osobe koja je osnovala profesionalnu vatrogasnu postrojbu u gospodarstvu.

¹⁴ Zakon o vatrogastvu („Narodne novine“ 125/19, čl. 43.)

8. PROFESIONALNI I DOBROVOLJNI VATROGASCI

Primjenom Zakona o vatrogastvu došlo je do brojnih promjena u pravima, obvezama te uvjetima koja se moraju ispunjavati za pojedina radna mjesta kako u profesionalnom tako i u dobrovoljnom vatrogastvu.

Zakon o vatrogastvu propisuje da osobe koje se primaju na radno mjesto profesionalnog vatrogasca moraju zadovoljiti sljedeće uvjete:

- da ima hrvatsko državljanstvo
- da je mlađa od 30 godina prilikom prvog zaposlenja na radno mjesto profesionalnog vatrogasca
- da ima stečenu kvalifikaciju vatrogasnog smjera ili kvalifikaciju na razini 4.1. ili 4.2.¹⁵ prema Hrvatskom kvalifikacijskom okviru.
- da ima potvrdu o zdravstvenoj i psihofizičkoj sposobnosti za obavljanje vatrogasne djelatnosti
- da ima potvrdu da nije kažnjavana za kaznena dijela protiv života i tijela, kaznena dijela protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i kaznena dijela protiv službene dužnosti
- da ispunjava posebno propisanu razinu tjelesne i motoričke sposobnosti.

Uvjeti koji su pod točkom 2. i 3. odnose se samo na profesionalne vatrogasce koji će poslove vatrogastva obavljati na razini srednje stručne spreme.

¹⁵ Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru

Članak 7.

– Razina 4.1 – ukupno radno opterećenje za stjecanje kvalifikacije je minimalno 180 ECVET i/ili HROO bodova od kojih je najmanje 120 ECVET i/ili HROO bodova na 4. ili višoj razini skupova ishoda učenja. Uvjet pristupanja: posjedovanje prethodne kvalifikacije na 1. Razini (Razina 1 – ukupno radno opterećenje za stjecanje kvalifikacije je minimalno 480 HROO bodova.)

– Razina 4.2 – ukupno radno opterećenje za stjecanje kvalifikacije je minimalno 240 ECVET i/ili HROO bodova, od kojih je najmanje 150 ECVET i/ili HROO bodova na 4. ili višoj razini skupova ishoda učenja. Uvjet pristupanja: posjedovanje prethodne kvalifikacije na 1. razini.

Tjelesnu i motoričku sposobnost utvrđuje stručno povjerenstvo pri Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici, sukladno Pravilniku za utvrđivanje posebne razine tjelesne i motoričke sposobnosti, kojeg propisuje glavni vatrogasni zapovjednik.

Ovim Zakonom točno je propisano tko je vatrogasac s posebnim ovlastima i odgovornostima i određuje se dobna granica unutar koje se može obnašati ta dužnost i obavljati poslovi vatrogasca s posebnim ovlastima i odgovornostima. Zakonom je propisan traženi stupanj obrazovanja, kvalifikacije i iskustva na određenim poslovima. Članak 51. Zakona o vatrogastvu stavak 11. i 12. razlikuje postrojbe koje imaju do 42 zaposlena čiji zapovjednici i njihovi zamjenici moraju imati najmanje kratki stručni studij ili preddiplomski stručni studij u trajanju od najmanje tri godine. Uz to slijedi i uvjet od pet godina iskustva na poslovima vatrogasca s posebnim ovlastima i odgovornostima. Zapovjednici i njihovi zamjenici koji u postrojbi imaju više od 42 zaposlena trebaju imati visoki stupanj obrazovanja i pet godina iskustva na poslovima vatrogasca s posebnim ovlastima i odgovornostima.

Sukladno članku 58. ovog Zakona, profesionalni vatrogasac je dužan pristupiti sistematskom kontrolnom zdravstvenom pregledu i izvanrednoj provjeri tjelesne i motoričke sposobnosti. Profesionalni vatrogasac koji je rješenjem zdravstvene komisije proglašen nesposobnim za obavljanje poslova vatrogasca, zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, pripada naknada plaće u visini prosječne mjesečne neto plaće u zadnja tri mjeseca, do donošenja rješenja nadležne službe koja odlučuje o pravu na mirovinu. Ako profesionalni vatrogasac zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti bude proglašen nesposobnim za obnavljanje vatrogasne djelatnosti, a ne ostvaruje pravo na mirovinu, usmjerava se na drugo radno mjesto sukladno preostaloj radnoj sposobnosti. Istim člankom Zakona propisano je pravo profesionalnih vatrogasaca na otpremninu i način izračuna iste.

Glavni vatrogasni zapovjednik će u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu novog Zakona o vatrogastvu pravilnikom propisati klasifikaciju postrojbi,

koeficijente složenosti poslova, klasifikaciju radnih mjesta te mjerila za utvrđivanje radnih mjesta vatrogasaca. Na osnovu klasifikacije radnih mjesta, za radna mjesta profesionalnih vatrogasaca gradske, područne odnosno općinske razine, Vlada Republike Hrvatske propisat će visinu dodataka za rad na poslovima s posebnim uvjetima rada kao i visinu dodataka na osnovu kojih se uvećava koeficijent složenosti poslova. Svi ovi pravilnici i uredbе propisuju se s ciljem što kvalitetnijeg vrednovanja rada profesionalnih vatrogasaca te naknade u vidu plaće, za isto.

9. FINANCIRANJE U VATROGASTVU

Sredstva za financiranje vatrogasne djelatnosti i aktivnosti dobrovoljnih vatrogasnih društava i vatrogasnih zajednica, osiguravaju se u proračunu jedinica lokalne, odnosno regionalne samouprave. Osnovicu za izračun sredstava iz vlastitog proračuna čine nenamjenski prihodi proračuna grada, općina odnosno županija, ostvareni u prethodnoj godini. Osnovicu će napatkom utvrditi glavni vatrogasni zapovjednik uz suglasnost Ministra financija. Iznos koji jedinice lokalne i regionalne samouprave moraju izdvojiti iz prihoda proračuna za financiranje vatrogasne djelatnosti na svojem području propisan je člankom 111. stavak 3. Ako sredstva koja se izdvajaju temeljem ovog zakona nisu dovoljna za provedbu vatrogasne djelatnosti i aktivnosti, predstavničko tijelo mora odlukom povećati financijska sredstva.

Društva za osiguranje i dalje ostaju obvezni izdvajati 5% od premije osiguranja od požara, te 30% tih sredstava uplatiti na račun Hrvatske vatrogasne zajednice, 30% na račun županijske vatrogasne zajednice odnosno Grada Zagreba gdje se nalazi imovina, 40% na račun jedinice lokalne samouprave gdje se nalazi imovina. Društva za osiguranje obvezni su Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici dostaviti izvješće o ukupnom prihodu od premije osiguranja od požara te o iznosima koji su uplaćeni vatrogasnim zajednicama.

Hrvatske šume d.o.o. dužne su za potrebe vatrogastva izdvajati 20% od ukupnih sredstava naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma. Temeljem ovog zakona pravo na sredstva ostvaruju vatrogasne organizacije prema stupnju njihove opremljenosti, površini šuma i šumskih zemljišta i stupnju ugroženosti od požara za područje nad kojim se provodi vatrogasna djelatnost, koje utvrđuje Vatrogasni Stožer Hrvatske vatrogasne zajednice.

Uspostavlja se vatrogasna mreža kojom se nastoji urediti pitanje financiranja svih vatrogasaca i vatrogasnih organizacija. Do donošenja uredbe o vatrogasnoj mreži, financiranje javnih vatrogasnih postrojbi je uglavnom na

dosadašnjem principu uz određivanje minimalnih financijskih standarda, nakon toga prema vatrogasnoj mreži. Vatrogasnu mrežu izrađuje i predlaže glavni vatrogasni zapovjednik, a donosi Vlada Republike Hrvatske. Sredstva za financiranje vatrogasne mreže osiguravaju se iz namjenske stope poreza na dohodak i sredstava iz državnog proračuna.

10. PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA

Stupanjem na snagu ZOV 125/19 prvi puta su zakonom o vatrogastvu uređena za profesionalne vatrogasce prava iz mirovinskog osiguranja. Profesionalni vatrogasci ostvaruju prava iz mirovinskog osiguranja prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ili prema Zakonu o vatrogastvu. Ovim se Zakonom uređuju prava iz mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti za profesionalne vatrogasce.

Odredbe ZOV 125/19 za ostvarivanje prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu primjenjuju se na profesionalnog vatrogasca koji ima najmanje 20 godina radnog staža na poslovima profesionalnog vatrogasca kojemu se staž osiguranja računa s uvećanim trajanjem i na osobe koje na dan stjecanja prava na mirovinu nisu profesionalni vatrogasci ali su najmanje 30 godina proveli na radnom mjestu profesionalnog vatrogasca kome se staž osiguranja računa s uvećanim trajanjem uz uvjet da mu službena nije prestala zbog počinjenja kaznenog dijela koji je uvjet za prijem u vatrogasnu službu ili stegovnog postupka..

Na temelju rješenja glavnog vatrogasnog zapovjednika, profesionalni vatrogasci mogu ostvariti pravo na starosnu mirovinu, bez obzira na godine života, kada navrše staž od najmanje 30 godina, od toga najmanje 20 godina na poslovima kojima se staž računa s uvećanim trajanjem

Radi utvrđivanja svote mirovine određuju se vrijednosni bodovi osiguranika, koji se temeljem članka 79. ZOV 125/19 utvrđuju za najpovoljnijih uzastopnih deset kalendarskih godina ostvarenih od 1998. godine na dalje. Konačni izračun mirovine nakon primjene članka 80. ZOV 125/19, ne može biti manji od najniže mirovine određene prema općim propisima o mirovinskom osiguranju.

11. OBRAZOVANJE U SUSTAVU VATROGASTVA

Vlada Republike Hrvatske donijela je odluku da bi se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ZOV 125/19 trebala osnovati Državna vatrogasna škola, čime bi se nastavio kontinuitet obrazovanja vatrogasaca i prestalo s radom Vatrogasne škole-ustanove za obrazovanje odraslih.

Državna vatrogasna škola je proračunski je korisnik u nadležnosti Hrvatske vatrogasne zajednice, a sredstva za financiranje djelatnosti osiguravaju u državnom proračunu. Državnom vatrogasnom školom upravlja upravno vijeće od pet članova, a predsjednik upravnog vijeća je glavni vatrogasni zapovjednik.

Državna vatrogasna škola izrađuje i predlaže kurikulare za stjecanje odgovarajućih kvalifikacija, iste donosi ministar nadležan za obrazovanje uz prethodnu suglasnost glavnog vatrogasnog zapovjednika i uz pozitivno mišljenje agencije nadležne za obrazovanje odraslih.

Državna vatrogasna škola provodi stjecanje kvalifikacije kroz trogodišnje strukovno obrazovanje u sustavu vatrogastva, po HKO razina 4.1., četverogodišnje strukovno obrazovanje, po HKO razina 4.2. te usavršavanje na razini 5. HKO strukovno specijalističko usavršavanje¹⁶.

Državna vatrogasna škola provodi neformalno obrazovanje koje obuhvaća:

- osposobljavanje u sustavu vatrogastva
- temeljno osposobljavanje dobrovoljnih organizacija i
- stjecanje vatrogasnih zvanja.

¹⁶ Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru („Narodne novine“ 22/13, 41/ 16, 64/18, 47/20)

Zakonom je određeno da programe neformalnog obrazovanja izrađuje i donosi Državna vatrogasna škola, a mogu ih provoditi vatrogasne organizacije uz odobrenje Državne vatrogasne škole. Programe provode andragoški radnici s uvjetima propisanim programom obrazovanja, sukladno općim propisima iz područja obrazovanja i propisima donesenim na temelju ZOV 125/19 u skladu s potrebama vatrogastva.

12. NADZOR

U smislu provjere primjene, odredbi Zakona o vatrogastvu vrši se upravni nadzor od strane Hrvatske vatrogasne zajednice. U obavljanju upravnog nadzora Hrvatska vatrogasna zajednica može:

- obustaviti od izvršenja opći akt
- poništiti ili ukinuti rješenje nadziranog tijela
- neposredno donijeti rješenje ili poduzeti mjeru nužnu za izvršenje zakona
- naložiti donošenje statuta i drugih općih akata vatrogasnih organizacija, dobrovoljnih vatrogasnih društava ili javnih vatrogasnih postrojbi te njihove izmjene i dopune sukladno ZOV 125/19 i propisima donesenim na temelju njega
- narediti provođenje postupka utvrđivanja odgovornosti radnika i čelnika tijela
- podnijeti prijavu nadležnom tijelu za utvrđivanja kaznene ili prekršajne odgovornosti radnika i čelnika tijela (Zakon o vatrogastvu, 2020)¹⁷.

Inspekcijski nadzor provode inspektori vatrogastva Hrvatske vatrogasne zajednice, provodeći nadzor nad primjenom i izvršavanjem odredbi i mjera utvrđenih ovim Zakonom. Inspektor u obavljanju nadzora vodi postupak, donosi rješenja i poduzima mjere u okviru prava, dužnosti i ovlasti utvrđenih Zakonom

Stručni nadzor provodi Hrvatska vatrogasna zajednica, vatrogasne zajednice županija, odnosno Grada Zagreba, te vatrogasne zajednice jedinice lokalne samouprave. Način provođenja stručnog nadzora propisuje glavni vatrogasni zapovjednik, a provodi se nad radom vatrogasnih postrojbi, vatrogasnih organizacija i pravnih osoba.

¹⁷ Čl.98.st.1. Zakona o vatrogastvu („Narodne novine“ 125/19)

13. ZAPOVJEDNICI I ZAPOVIJEDANJE

Danom stupanja na snagu ZOV 125/19 glavni vatrogasni zapovjednik kao čelnik u tijelu državne uprave postaje i najodgovornija osoba za intervencijsku spremnost, opremljenost, organiziranost i osposobljenost vatrogasnih organizacija, postrojbi i vatrogasaca sukladno Vatrogasnom planu Republike Hrvatske te može zapovjediti svakoj vatrogasnoj postrojbi da intervenira izvan svog područja djelovanja, odnosno odgovornosti, i može zatražiti pomoć Oružanih snaga Republike Hrvatske. Glavni vatrogasni zapovjednik rukovodi radom vatrogasnog stožera, kojeg, uz njegovog zamjenika, čine svi županijski vatrogasni zapovjednici, u međuvremenu imenovani kao njegovi pomoćnici i rukovodi Vatrogasnim zapovjedništvom, koje zapovijeda na vatrogasnim intervencijama kada zapovijedanje preuzima glavni vatrogasni zapovjednik.

Zapovjedni lanac hijerarhijski je organiziran od najviše državne razine do najniže razine, dobrovoljnog vatrogasnog društva a što je vidljivo i prilikom imenovanja istih. Zapovjednika dobrovoljnog vatrogasnog društava imenuje gradonačelnik ili općinski načelnik uz suglasnost zapovjednika vatrogasne zajednice kojoj društvo pripada, zapovjednik javne vatrogasne postrojbe i vatrogasnih zajednica lokalne samouprave, za imenovanje treba suglasnost zapovjednika vatrogasne zajednice županije. Županijski vatrogasni zapovjednik prilikom imenovanja od strane župana treba suglasnost glavnog vatrogasnog zapovjednika. Županijski vatrogasni zapovjednik može zatražiti od Vatrogasnog operativnog centra Hrvatske vatrogasne zajednice uključivanje dodatnih vatrogasnih snaga s područja drugih županija, uključivanje zračnih snaga i po potrebi uključivanje snaga Hrvatske vojske.

Zapovijedanje zračnim i zemaljskim snagama, uključenih u vatrogasnu intervenciju ako je požar samo na području jedne, njegove županije vrši županijski vatrogasni zapovjednik, a ukoliko je požar zahvatio područje dvije ili više županija tada zapovijedanje preuzima glavni vatrogasni zapovjednik. Zapovijedanje vatrogasnim intervencijama na području jedinica lokalne

samouprave vrši zapovjednik vatrogasne postrojbe koja je upućena na intervenciju sukladno vatrogasnom planu, od strane vatrogasnog operativnog centra. Kada zapovjednik vatrogasne intervencije procijeni da s raspoloživim vatrogasnim snagama nije u mogućnosti okončati vatrogasnu intervenciju o tome izvještava nadređenog vatrogasnog zapovjednika, koji preuzima zapovijedanje intervencijom. Zapovjednik vatrogasne zajednice lokalne samouprave može zatražiti od županijskog vatrogasnog zapovjednika uključivanje dodatnih vatrogasnih snaga s područja županije kada požar prelazi mogućnosti vatrogasnih organizacija jedinica lokalne samouprave.

14. ZAKLJUČAK

Danom stupanja na snagu ZOV 125/19 Hrvatska vatrogasna zajednica postaje nadležno tijelo za vatrogastvo na čelu s glavnim vatrogasnim zapovjednikom. Ovim, možemo slobodno reći, povijesnim činom hrvatsko vatrogastvo po prvi puta se organizira kao jedinstveno, neovisno tijelo unutar državne uprave, čiji čelni čovjek za organiziranost vatrogastva odgovara direktno Vladi Republike Hrvatske.

Zakonom se propisuju stručni uvjeti za glavnog vatrogasnog zapovjednika kao i zapovjednike nižih razina zapovijedanja. Sustav zapovijedanja postaje jedinstven i hijerarhijski povezan od državne prema lokalnoj razini. Inspekcijski nadzor temeljem ovog Zakona provodit će inspektori vatrogastva kao dio vatrogasnog sustava unutar Hrvatske vatrogasne zajednice. Dobrovoljnom vatrogascu u trenutku obavljanja vatrogasnih aktivnosti, pripadaju sva prava koja ostvaruje i profesionalni vatrogasac te se za svakog angažiranog vatrogasca moraju uplaćivati doprinosi za zdravstveno i mirovinsko osiguranje za stvarno provedeno vrijeme u vatrogastvu. Uspostavlja se i vatrogasna mreža kojom se nastoji urediti pitanje financiranja svih vatrogasaca i vatrogasnih organizacija te se njome nastoje regulirati prava i obveze iz radnog odnosa profesionalnih vatrogasaca te ostvarivanja prava na mirovinu prema Zakonu o vatrogastvu ili prema Zakonu o mirovinskom osiguranju. Zakonom o vatrogastvu su u smislu zaštite na radu podijeljene nadležnosti inspekcija, tako da je inspekcija vatrogastva nadležna za zaštitu na radu tijekom vatrogasne intervencije, dok je inspekcija zaštite na radu nadležna za zaštitu na radu u obavljanju ostalih aktivnosti tijekom radnog vremena. Zakonom se ustrojava Državna vatrogasna škola kao ustanova za obrazovanje vatrogasnih kadrova, s programom obrazovanja usuglašenim s glavnim vatrogasnim zapovjednikom. Državna vatrogasna škola koja se uspostavlja s jedinstvenim sustavom obrazovanja i usavršavanja profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasaca i vatrogasnih zapovjednika, znatno će utjecati na stručnost vatrogasne struke. Obvezom korištenja računalnih aplikacija od strane vatrogasnih organizacija,

informacijsko-komunikacijskog sustava te ustrojavanjem vatrogasnih operativnih centara na državnoj i regionalnoj razini znatno se unaprjeđuje cjelokupan sustav vatrogastva.

Glavni vatrogasni zapovjednik obvezan je u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona propisati 21. pravilnik i niz drugih akata, nakon čega će biti vidljivi ostali učinci ovog Zakona. Glavni vatrogasni zapovjednik zajedno s drugim tijelima Hrvatske vatrogasne zajednice, bez uplitanja bilo kojeg drugog tijela raznih ministarstava, donosit će akte sukladno potrebama struke te je za očekivati pozitivne promjene što se tiče i profesionalnog i dobrovoljnog vatrogastva.

15. LITERATURA

- [1]. Zakon o vatrogastvu („Narodne novine“ 106/99).
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1999_10_106_1759.html
Pristupljeno 10.3.2020.
- [2]. Zakon o dopuni Zakona o vatrogastvu („Narodne novine“ 174/04).
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2004_12_174_3015.html. Pristupljeno
11.3.2020.
- [3]. Odluka o minimalnim financijskim standardima za obavljanje djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi u 2020. godini („Narodne novine“ 128/19).
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_12_128_2599.html. Pristupljeno
17.3.2020.
- [4]. *Predstavljeno novo ustrojstvo Hrvatske vatrogasne zajednice*. Vatrogasni vjesnik, (2020.) 1, 2.
- [5]. *Stručno mišljenje i objašnjenje odredbi Zakona o vatrogastvu* („Narodne novine“ br. 125/19). Vatrogasni vjesnik, (2020.), 2, 12-22.
- [6]. Minimalni financijski standardi (2013.-2019.). <https://www.hvz.hr/propisi-i-obraci/minimalni-financijski-standardi>. Pristupljeno 23.3.2020.
- [7]. Odluka o minimalnim financijskim standardima za obavljanje djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi u 2020. godini („Narodne novine“ 128/2019).
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_12_128_2599.html.
Pristupljeno 23.3.2020.
- [8]. Odluka o minimalnim financijskim standardima za decentralizirano financiranje redovite djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi, (2008.-2012).
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_05_52_1756.html.
Pristupljeno 23.3.2020
- [9]. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave („Narodne novine“ 116/18).
https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_12_116_2290.html. Pristupljeno
25.3.2020.
- [10]. Zakon o vatrogastvu („Narodne novine“ 125/19).
<https://www.zakon.hr/z/305/Zakon-o-vatrogastvu> Pristupljeno 1.4.2020.
- [11]. Prijedloga Zakona o vatrogastvu (2019).
<https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=12421>.
Pristupljeno 24.3.2020.
- [12]. Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o vatrogastvu s konačnim prijedlogom zakona (2009). Ministarstvo unutarnjih poslova.

- http://www.vatrogasni-portal.com/zakon_ov.pdf. Pristupljeno 26.4.2020.
- [13]. Prijedlog Zakona o vatrogastvu (2019). Udruga profesionalnih vatrogasaca Republike Hrvatske. https://www.upvh.hr/wp-content/uploads/2019/04/Prijedlog-Zakona-o-vatrogastvu_28.3.2019_HVZ-8.pdf. Pristupljeno 26.4.2020.
- [14]. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vatrogastvu s konačnim prijedlogom zakona (2010). Ministarstvo unutarnjih poslova. https://www.sdlsn.hr/wp-content/uploads/2010/06/zov_59sjednica040610.pdf. Pristupljeno 23.4.2020.
- [15]. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vatrogastvu (2007). Vatrogasni portal Hrvatske. <http://www.vatrogasni-portal.com/prijedlogzakona.pdf>. Pristupljeno 27.4.2020.
- [16]. Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru („Narodne novine“ 22/2013). https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_02_22_359.html. 26.5.2020.
- [17]. Pravilnik o razvrstavanju građevina, građevinskih dijelova i prostora u kategorije ugroženosti od požara („Narodne novine“ 58/1993). https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1994_08_62_1114.html. Pristupljeno 15.6.2020.

POJMOVNIK

- Stari Zakon - Zakon o vatrogastvu koji je u primjeni od 1.01.2000. do 31.12.2019.
- Novi Zakon - Zakon o vatrogastvu koji je u primjeni od 1.01. 2020.
- Vatrogasna djelatnost – sudjelovanje u provedbi preventivnih mjera zaštite od požara i tehnoloških eksplozija, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom i tehnološkom eksplozijom, pružanje tehničke pomoći u nezgodama i opasnim situacijama te obavljanja drugih poslova u nesrećama, ekološkim i drugim nesrećama, a provodi se na kopnu, moru, jezerima i rijekama.
- Član dobrovoljnog vatrogasnog društva - je fizička osoba, učlanjena u dobrovoljno vatrogasno društvo, koja je sukladno svojim sposobnostima svrstana u odgovarajuću kategoriju članstva.
- Dobrovoljni vatrogasac - je osposobljeni punoljetni član vatrogasne postrojbe društva, koji udovoljava uvjetima iz ovog Zakona
- Intervencijska spremnost - je sposobnost vatrogasne postrojbe da intervenira na određeni izvanredni događaj sukladno vatrogasnom planu.
- Izvanredni događaj - je situacija nastala zbog tehničko-tehnološke ili prirodne nepogode i nesreće za čije saniranje je potrebna žurna vatrogasna intervencija.
- Područje djelovanja - je dio područja jedinice lokalne samouprave na kojoj djeluje jedna vatrogasna postrojba sukladno Vatrogasnom planu.
- Područje odgovornosti - je područje jedne ili više jedinica lokalne samouprave na kojoj obvezu interveniranja ima vatrogasna organizacija na temelju Vatrogasnog plana te jedinice, a sukladno ovom Zakonu.
- Područna vatrogasna zajednica - je zajednička vatrogasna zajednica, koju mogu osnovati više jedinica lokalne samouprave, kada za to postoji interes.
- Središnja postrojba dobrovoljnog vatrogasnog društva - je ona postrojba kojoj je Vatrogasnim planom utvrđeno područje odgovornosti.

- Vatrogasne organizacije - su dobrovoljna vatrogasna društva, javne vatrogasne postrojbe, profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu, dobrovoljna vatrogasna društva u gospodarstvu i vatrogasne zajednice svih razina.
- Vatrogasne snage - su profesionalni i dobrovoljni vatrogasci te vatrogasna zapovjedništva s pripadajućom vatrogasnom tehnikom.
- Vatrogasne postrojbe - su javne vatrogasne postrojbe, vatrogasne postrojbe dobrovoljnog vatrogasnog društva, profesionalna vatrogasna postrojba u gospodarstvu, vatrogasna postrojba dobrovoljnog vatrogasnog društva u gospodarstvu, županijska vatrogasna postrojba i intervencijska vatrogasna postrojba, koje neposredno obavljaju vatrogasnu djelatnost.
- Vatrogasni operativni centar - je komunikacijsko središte za prijem dojava o izvanrednom događaju, koordiniranje, vođenje vatrogasnih intervencija, analiziranje statističko obrađivanje vatrogasnih intervencija, ustrojen na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini.